

Αρμενιστής

Τόμ. 2, Αρ. 2 (2024)

Αρμενιστής

Ο Παρακλητικός Κανών: Η Παναγιά ως παραμυθία και μεσιτεία

Άγγελος Καλογερόπουλος

doi: [10.12681/armen.37632](https://doi.org/10.12681/armen.37632)

Copyright © 2024, Άγγελος Καλογερόπουλος

Άδεια χρήσης [##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##](https://plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4/#).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καλογερόπουλος Ά. (2024). Ο Παρακλητικός Κανών: Η Παναγιά ως παραμυθία και μεσιτεία. *Αρμενιστής*, 2(2). <https://doi.org/10.12681/armen.37632>

Άγγελος Καλογερόπουλος

Ο ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ: Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ ΜΕΣΙΤΕΙΑ

Ο Παρακλητικός Κανών που ψάλλεται προς τιμήν της Θεοτόκου κατά τη διάρκεια των ακολουθιών του Δεκαπενταυγούστου είναι πολύ αγαπητός και δημιουργεί ξεχωριστή κατάνυξη. Κατά τη διάρκεια του Δεκαπενταυγούστου βέβαια ψάλλονται δύο παρακλητικοί κανόνες εναλλάξ, ο Μικρός και ο Μέγας. Εδώ θα μας απασχολήσει ο Μέγας Παρακλητικός Κανών, ποίημα του Θεοδώρου Δούκα Λασκάρεως, τόσο για το ποιητικό κείμενο καθεαυτό όσο και για το πρόσωπο που τον συνέθεσε και την ιδιαίτερη ιστορική συγκυρία.

Ας σταθούμε πρώτα στο κείμενο:

Η πρώτη ωδή ξεκινά με την εικόνα της μωσαϊκής ράβδου, η οποία «σταυροτύπως πλήξασα» τη θάλασσα τη χώρισε στα δυο κι έτσι ο «πεζός και οδίτης» λαός του Ισραήλ κατάφερε να γλιτώσει από τον «Αρματηλάτη Φαραώ». Ζώντας σε ανάλογους κινδύνους ο Θεόδωρος, αλλά και ο λαός του, μεταφέρει την παράκληση στις δικές του δύσκολες περιστάσεις του βίου και ζητάει τη συνδρομή της Παναγίας για τις «επαγωγές των λυπηρών» και για τα νέφη των συμφορών. Ζητάει να τον προφυλάξει η Παναγία «εξ αμετρήτων αναγκών» και «εξ εχθρών δυσμενών» και κλίνει το γόνυ ενώ δοξάζει το μεγαλείο της. Στην Τρίτη ωδή μη βρίσκοντας πουθενά διέξοδο εναποθέτει όλες του τις ελπίδες στη «φυσίζω» Θεοτόκο. Ο Κύριος που χωρίς να εγκαταλείψει την πατρική αγκαλιά επισκέφθηκε και τη δική μας φτώχεια (δ' ωδή) είναι η δική μας δύναμη και η Πάναγνος είναι η μόνη μας παρηγοριά καθώς προσφέρει τον «ποταμόν τον γλυκερόν του ελέους». Αλλά κι όταν μας καλύπτει το «αλλότριον σκότος», η Μητροπάρθενος είναι το απόρθητον τείχος, κι όταν η ζωή μας προσεγγίζει τον Άδη, η Κόρη είναι η μόνη «ιατρός των νόσων», «ο παντελής συντριμμός του θανάτου» και ο «ποταμός της ζωής ο ανεξάντλητος». Έτσι δοξάζει και παρακαλεί, της απευθύνει το χαιρε και της ζητά να δει με καλό μάτι και του «σώματος την κάκωσιν» και «της ψυχής το άλγος», καθώς στη Θεοτόκο συντελείται το θαύμα και η γαστέρα της γίνεται ευρυχωρότερα των ουρανών.

Σ' όλο το ποίημα του Θεοδώρου Λασκάρεως κυριαρχεί η εικόνα μιας δύσκολης πραγματικότητας που εικονίζεται με την τρικυμία, τα σύννεφα, τις επιθέσεις των εχθρών αλλά και το ξένο σκοτάδι (το αλλότριον σκότος) –αφού η εν Θεώ πραγματικότης είναι μόνο το φως– κι από την άλλη ζητείται η συνδρομή της Παναγίας με τη μορφή του δροσερού νερού ή του

ποταμού, του απόρθητου τείχους και εν τέλει ως η μόνη μεσίτρια για την οριστική νίκη όχι εναντίον των όποιων εχθρών, αλλά εναντίον του θανάτου, του κατ' εξοχήν εχθρού.

Σ' ένα περιοδικό του 19^{ου} αιώνα, στον *Ανατολικό Αστέρα* της Κωνσταντινούπολεως είχε δημοσιευθεί μια μελέτη του Γεωργίου Λαμπάκη για τα επίθετα που αποδίδονται στη Θεοτόκο στον *Ακάθιστο Ύμνο* και στον *Παρακλητικό Κανόνα*. Αφού παραθέτει τα επίθετα, συμπεραίνει ο συγγραφέας: στον Ακάθιστο Ύμνο «ως νικήτριαν στρατηγόν δοξολογούσι την Θεοτόκον, ενταύθα γονυκλινώς ικετεύουσιν αυτήν. Εκεί εν ύμνοις χαράς τιμώσιν και αποδίδουσιν ευχαριστίας εις την μητέρα του Θεού, ενταύθα τουναντίον εν συντριβή καρδίας τα τέκνα αυτής ζητούσι την απ' αυτής βοήθειαν, την θερμήν προστασίαν και την ταχείαν αντίληψιν».

Η παρατήρηση αυτή μάς επισημαίνει πως τα εκκλησιαστικά και υμνογραφικά ποιήματα, παρ' όλο που δεν επιδιώκουν να το προβάλλουν –διότι δεν ενδιαφέρονται να προσκολληθούν στο επίκαιρο και το πρόσκαιρο, αλλά πάντοτε ανάγονται στη βαθύτερη ανάγκη για τη σωτηρία του ανθρώπου από το κράτος του θανάτου– πάντως γράφονται σε συγκεκριμένες περιστάσεις από συγκεκριμένους ανθρώπους και αντανακλώνται σ' αυτά οι ιδιαίτερες της εποχής τους συνθήκες. Σύμφωνα με την παράδοση ο Θεόδωρος έγραψε τον κανόνα του γονυκλινής μπροστά στην εικόνα της Θεοτόκου, ενώ είχε χάσει το θρόνο του. Ο Θεόδωρος υπήρξε μαθητής του Νικηφόρου Βλεμμύδη, έγινε αυτοκράτορας Νικαίας και αφού προηγουμένως αντήλλαξε τους αυτοκρατορικούς χιτώνες με το ένδυμα του μοναχού, πέθανε νεώτατος σε ηλικία 36 ετών στα 1269. Η Νίκαια του 13^{ου} αιώνα δε, ήταν μια «αρχαία Αθήνα» με πολλούς λογίους και καλλιτέχνες και ο ίδιος ο Θεόδωρος έδειξε πραγματική αγάπη για τη γνώση, την επιστήμη και την τέχνη.

Μια αξιοσημείωτη σύμπτωση είναι ότι λίγα χρόνια αργότερα από τον Θεόδωρο Λάσκαρι γεννιέται στη Δύση ένα έργο που εγκαινιάζει θα λέγαμε τη νεώτερη ευρωπαϊκή λογοτεχνία: η *Θεία Κωμωδία* του Δάντη. Ο Δάντης (1265-1321) στο τελευταίο μέρος του έργου του, τον Παράδεισο, στο 33^ο άσμα του τελειώνει με μια επίκληση στην Παναγία που την αποκαλεί «Παρθένα Μάνα, κόρη του γιου σου». Το ενδιαφέρον στοιχείο αυτής της συμπτώσεως είναι ότι έχουμε δύο ποιήματα που νίκησαν το χρόνο· το ένα επηρεάζοντας την παγκόσμια λογοτεχνία, το άλλο παραμένοντας ζωντανό μέσα στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας. Αλλά παράλληλα έχουμε και δύο διαφορετικούς τρόπους. Ο Θεόδωρος Λάσκαρις καλλιεργεί το ίδιο χωράφι που βρήκε από τους προγενέστερους. Ο Δάντης ανοίγει έναν καινούργιο δρόμο. Θέλει να κάνει ένα ταξίδι που δεν επιτρέπεται στα ανθρώπινα μέτρα, θέλει να ταξιδέψει στον «άλλο κόσμο». Ένα ταξίδι που καταλήγει σε μια κοινή αλήθεια ότι αυτό που είναι ο Θεός δε λέγεται και το μόνο που λέγεται είναι ο αδιέξοδος δρόμος αυτής της ανθρώπινης θέλησης και επιθυμίας. Ο Θεόδωρος δεν επιχειρεί ένα τέτοιο ταξίδι. Γι' αυτόν ο ανεξερεύνητος βυθός αντιμετωπίζεται με τη δοξολογία.

Αλλά να ο Δάντης, όπως παρατήρησε ο Έλιοτ, μας δίδαξε ότι το καλό μπορεί να είναι η πρώτη ύλη της ποιήσεως, ο Παρακλητικός Κανών θα επιμένει –παραμένοντας έξω από τον λογοτεχνικό κανόνα– να μας δείχνει ότι η αισθητική ως ατομικός τρόπος εκφράσεως είναι μέσο και όχι σκοπός και ο μόνος διαρκής και διακαής σκοπός και πόθος του ανθρώπου είναι η νίκη επί του θανάτου. Για τη νίκη αυτή η Υπεραγία Θεοτόκος θα παραμένει η κατ' εξοχήν παραμυθία και μεσιτεία.

Θεοδώρου Λασκάρεως

ΜΕΓΑΣ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ

(Απόδοση: Άγγελος Καλογερόπουλος)

ΩΔΗ Α΄

«Τὸν Φαραὼ μὲ τὸ ἄρμα του
ἐβύθισε κάποτε
μὲ τρόπο θαυμαστὸ
ἢ ράβδος τοῦ Μωυσῆ
χτυπώντας τὴ θάλασσα
στὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ·
τὴν ἔσκισε σὰ δυό.
Καὶ τὸν ἐξόριστο λαὸ τοῦ Ἰσραὴλ
ὄδοιπόρο τὸν ἔσωσε
ἄδοντας ἄσμα στὸν Θεό.»

*

Δρόμοι τῆς λύπης χειμωνιάζουνε τὴν ταπεινὴ μου ψυχὴ
κι οἱ συμφορὲς μου σύννεφα σκεπάζουν τὴν καρδιά μου
Γυναίκα τοῦ Θεοῦ·
ἀλλὰ ἐσὺ ποὺ γέννησες τὸ Φῶς
τὸ θεϊκὸ καὶ προαιώνιο
λάμπει γιὰ μένα τὸ χαρμόσυνο φῶς.

*

Ἀπὸ ἀνάγκες πολλὲς κι ἀπὸ θλίψεις
Ἀπὸ ἐχθροὺς φοβεροὺς λυτρωμένος
καὶ συμφορὲς τῆς ζωῆς
Πανάχραντε
μὲ τὴ μεγάλη σου δύναμη
ἀνυμνῶ, μεγαλύνω
τὴν ἀμέτρητή σου συμπόνια
κι ὅλα γιὰ χάρη μου τὰ παρακάλια σου.

*

Καὶ τώρα ποὺ πίστεψα στὴ δικιά σου βοήθεια
στὴ δικιά σου τὴ στέγη ὀλόψυχα τρέχω
καὶ γονατίζω, Δέσποινα
Θρηνῶ κι ἀναστενάζω
Χριστιανῶν καταφύγιο

μή με καταφρονήσεις τὸν ἄθλιο.

*

Δὲ θὰ σωπάσω θὰ φωνάζω
γιὰ τὸ τρανό σου μεγαλεῖο.
Ἄν Κόρη ἐσύ γιὰ μένανε
δὲν προσευχόσουν πάντοτε
πρώτη ἐσύ
στὸν Γιό σου καὶ Θεό σου
ποιός ἀπὸ τέτοια τρικυμία θὰ με γλίτωνε
κι ἀπ' τῶν πολέμων τις φωτιές.

*

Σῶσε μας ἀπ' τοὺς πολέμους τοὺς δούλους σου
Μάνα Θεοῦ
κι ὅλοι σὲ σένα προσπέφτουμε μετὰ τὸν Θεό.
Ἄπαρτο τεῖχος
καὶ προστασία.

*

Ρίξε μου μιὰ γλυκιὰ ματιὰ
Μάνα Θεοῦ
χιλιοτραγουδισμένη
Κοίτα τὸ λαβωμένο μου κορμὶ
Καὶ γιάτρεψε τὸν πόνο τῆς ψυχῆς μου.

ΩΔΗ Γ'

«Ἐσύ ποὺ στερέωσες μὲ ἀψίδα
οὐρανίους ὀρόφους Κύριε
τῆς Ἐκκλησίας ὁ χτίστης,
στέργισέ με καὶ μένα
μὲ τὴ δική σου ἀγάπη
ὁ ἀκραῖος μας πόθος
τῶν πιστῶν τὸ στερέωμα
Μόνε φιλάνθρωπε.»

*

Τᾶχω τώρα χαμένα
καὶ φωνάζω μὲ πόνο.
Πρόφτασέ με θερμὴ προστασία
Δός μου τώρα βοήθεια
σὰν σκυλὶ ταπεινὸ καὶ ψωριάτικο
ποὺ ζητάει μὲ θέρμη

τὸ δικό σου τὸ χέρι.

*

Θαῦμα στ' ἀλήθεια τώρα γιὰ μένα
Δέσποινα Κόρη
οἱ καλοσύνες σου καὶ τὰ ἐλέη σου·
γι' αὐτὸ σὲ δοξάζω κι ἀνυμνῶ καὶ τιμῶ
τὴ μεγάλη φροντίδα σου τὴν ἀμέτρητη.

*

Οἱ συμφορές μου καταγίδα μὲ χτυπᾶνε
Δέσποινά μου
καὶ μὲ πνίγουν τρικυμία οἱ λύπες.
Ἄλλὰ μὲ προφταίνεις καὶ πάλι
μοῦ ἀπλώνεις τὸ χέρι
ἢ θερμὴ μου βοήθεια καὶ προστασία.

*

Στ' ἀλήθεια σ' ὀνομάζω Θεοτόκο,
Δέσποινά μου
ἐσένα πού ἐξαφάνισες τὸ κράτος τοῦ θανάτου
γιατὶ εἶσαι ἀλήθεια ἢ ζωὴ
καὶ στὴ ζωὴ ἀπ' τὰ δεσμὰ τοῦ Ἄδη μὲ ἀνεβάζεις
ἐμένα πού κυλίστηκα στὴ γῆ.

ΩΔΗ Δ'

Ἐσὺ ἴσαι Κύριε ἢ ἰσχύς μου
ἢ δύναμή μου εἶσαι ἐσύ.
Ἐσὺ ἴσαι ὁ Θεός μου καὶ ἡ χαρὰ μου
πού μὴν ἀφήνοντας τὴν πατρικὴ ἀγκαλιὰ
βρῆκες καὶ στὴ δικὴ μας φτώχεια μιὰ γωνιά.
Γι' αὐτὸ μὲ τὸν προφήτη Ἀββακούμ μαζί φωνάζω
Δόξα στὴ δύναμή σου Φιλάνθρωπε.

*

Καὶ ποῦ θὰ βρῶ λοιπὸν ἄλλη βοήθεια;
Ποῦ νὰ προσφύγω; Ποῦ θὰ σωθῶ;
Καὶ ποιά θερμὴ θᾶχω βοηθὸ
πού μὲ ταραζοῦνε οἱ θλίψεις τῆς ζωῆς
κι -ἀλλοίμονό μου- οἱ ζαλάδες.
Σὲ σένα μόνο ἐλπίζω, θαρρεύω
καὶ καυχίμαι
καὶ προστρέχω στὴ σκέπη σου·

σῶσε με

*

Τὸ ποτάμι τὸ γλυκὸ τοῦ ἐλέους σου
ποὺ δρόσισε μὲ πλούσια δωρεὰ
τὴν ἄθλια καὶ ταπεινὴ ψυχὴ μου
Πάναγνε
καμένη στὸ καμίνι τῶν συμφορῶν καὶ τῶν θλίψεων
τὸ ποτάμι αὐτὸ μεγαλύνω καὶ κηρύττω
καὶ προστρέχω στὴ σκέπη σου·
σῶσε με

*

Ἐσένα τὴν ἀγνή, ἐσένα τὴν Παρθένο καὶ ἄσπιλη
Ἐσένα μόνο ἔχω ἀνίκητο τεῖχος καὶ καταφύγιο
καὶ σκέπη μου γερὴ καὶ ὄπλο σωτηρίας.
Μὴ μὲ ξεχάσεις τὸν ἄσωτο
ἐλπίδα τῶν ἀπελπισμένων
ἀσθενῶν συμμαχία
θλιβομένων χαρὰ
καὶ βοήθεια.

*

Καὶ πῶς μπορῶ ὅπως τ' ἀξίζεις
νὰ ἱστορήσω Δέσποινά μου
τοὺς ἀμέτρητους οἰκτιρμούς
ποῦχουν δροσίσει σὰ νεράκι
τὴ φλεγόμενη μου ψυχὴ.
Μεγάλῃ ἢ χάρι σου καὶ ἢ φροντίδα
Καὶ πλούσια τὰ ἐλέη σου γιὰ χάρι μου

ΩΔΗ Ε΄

Γιατί μὲ διώχνεις ἀπὸ μπροστά σου
ἀβασίλευτο φῶς
καὶ μὲ σκεπάζει τὸ ξένο σκοτάδι τὸν δόλιο;
Φέρε με πίσω ξανά
τὸ δρόμο μου στὸ φῶς τῶν ἐντολῶν σου ὁδήγησέ τον
Σὲ ἱκετεύω

*

Μὲ χαρὰ σοῦ φωνάζω
Χαῖρε Μάνα Παρθένα
Χαῖρε ἡ νύμφη Θεοῦ

Χαῖρε θεία σκεπή
Χαῖρε ὄπλο καὶ ἄπαρτο τεῖχος
Χαῖρε προστασία καὶ βοηθὸς καὶ σωτηρία
ὅσων τρέχουν σὲ σένα μὲ πίστη.

*

Αὐτοὶ ποὺ μὲ μισοῦν
μάταια ἐτοίμασαν τὰ βέλη, τὰ σπαθιά τους, τὰ ὄχυρά τους
καὶ θέλουν νὰ σπαράξουνε τὸ ἄθλιο μου σῶμα
καὶ νὰ μὲ χῶσουν στὴ γῆ προσπαθοῦνε
Ἄγνή μου·
μὰ πρόφτασέ τους
καὶ γλίτωσέ με ἀπὸ δαύτους.

*

Λύτρωσέ με ἀπὸ κάθε ἀνάγκη
θλίψη, ἀρρώστια καὶ βλάβη
Καὶ μὲ τὴ δύναμή σου
στὴ σκέπη σου
φύλαξέ με
ἄτρωτο ἀπὸ κάθε κίνδυνο
κι ἀπ' τοὺς ἐχθροὺς
ποὺ μὲ μάχονται καὶ μὲ μισοῦν
Κόρη Πανύμνητε

*

Τί δῶρο νὰ σοῦ φέρω
πῶς νὰ σοῦ πῶ εὐχαριστῶ
γιὰ ὅσες χάρες χάρηκα
ἀπ' τὴν ἀμέτρητη δικιά σου καλοσύνη
Δοξάζω λοιπὸν ὑμνολογῶ μεγαλύνω
τὴν ἄφατη συμπόνια σου γιὰ μένα

ΩΔΗ ΣΤ'

Παρακάλια θὰ σκορπίσω στὸν Κύριο
καὶ θὰ τοῦ πῶ τὸν πόνο μου
γιατὶ ἡ ψυχὴ μου γέμισε κακὸ
καὶ ἡ ζωὴ μου ἀκούμπησε τὸν Ἄδη
Κι ἐγὼ παρακαλῶ σὰν Ἰωνᾶς
Ἀπ' τὴ φθορὰ Θεέ μου σήκωσέ με.

*

Τὰ σύννεφα τῆς λύπης τὴν ἄθλια σκεπάσανε ψυχὴ μου

καὶ τὴν καρδιά
καὶ μὲ τυλίγει τὸ σκοτάδι Κόρη.
Μὰ ἐσὺ ποῦ γέννησες τὸ ἀπρόσιτο φῶς
διώχ' τα τοῦτα μακριὰ
Μὲ τὴν αὐρα τῆς θεϊκῆς προσευχῆς σου

*

Σὲ γνωρίζω παρακάλια σὲ θλίψεις
Σὲ γνωρίζω γιατρικὸ στὶς ἀρρώστιες
παντελῆ συντριμμὸ τοῦ θανάτου
ἀστείρευτο ποτάμι τῆς ζωῆς
γιὰ ὅσους βρίσκει ἡ συμφορὰ
γρήγορη κι ἄμεση δράση.

*

Δὲν κρύβω τὸ βυθὸ τοῦ ἐλέους σου
τὴ βρύση τῶν ἀπείρων θαυμάτων σου
τὴν ὄντως αἰώνια πηγὴ
τῆς συμπόνιας
Δέσποινά μου γιὰ μένα.
Σ' ὅλους τὰ λέω, τὰ φωνάζω
τὰ κηρύττω, τὰ κράζω.

*

Μὲ κυκλῶσαν οἱ ζαλάδες τοῦ βίου
ὅπως οἱ μέλισσες τὴν κηρήθρα
Παρθένα
κι ἔχουν κουρσέψει τὴν καρδιά μου
καὶ μὲ τρῶνε τὰ βέλη τῶν θλίψεων.
Μὰ θὰ σ' εὔρω βοηθὸ καὶ διώκτη καὶ ρύστη
Πανάχραντε.

*

Ἄχραντε
μ' ἓνα λόγο τὸν Λόγο ἀνεξήγητα γέννησες
στὸν δικό μας καιρὸ.
Ρίχ' τονε στὸ φλότιμο λοιπὸν
μὲ τὸ θάρρος τῆς Μάνας.

ΩΔΗ Ζ'

Τὰ παιδιὰ τῶν Ἑβραίων στὴν κάμινο
πατήσανε τὴ φλόγα ὅλο θάρρος

καὶ κάνανε δροσοῦλα τὴ φωτιὰ
φωνάζοντας
Εὐλογητὸς ὁ Κύριος ὁ Θεὸς
εἰς τοὺς αἰῶνες.

*

Ἐσὺ ποὺ γέννησες Φῶς Θεοτόκε
ἐμένα ποὺ σκοτίστηκα
ἀπὸ τὴν νύχτα τῆς ἀμαρτίας
φώτισέ με
δοχεῖο φωτὸς
καθαρὸ πεντακάθαρο
νὰ σὲ δοξάζω μὲ πόθο.

*

Σκέπη γενοῦ καὶ προστασία
καὶ βοήθεια καὶ καύχημα
Παρθένε
ποὺ γυμνώθηκα ἀπὸ κάθε βοήθεια
ἀβοηθήτων ἢ δύναμη
ἀπελπισμένων ἐλπίδα

*

Μ' ὅλη μου τὴν ψυχὴ καὶ τὴ σκέψη μου ὅλη
μὲ τὴν καρδιά μου ἐσένα καὶ μὲ τὰ χεῖλη
δοξάζω
χορτασμένος ἀπ' τὴς μεγάλες σου χάρες.
Ἄχ, ἡ καλοσύνη σου
καὶ τ' ἄπειρα θαύματά σου.

*

Κοίτα με μὲ τὰ μάτια σου τὰ σπλαχνικά
καὶ φρόντισέ μου τὴν πληγὴ.
Κι ἀπὸ τὴς μαῦρες συμφορῆς
κι ἀπ' τὴς λαβωματιῆς
κι ἀπ' τοὺς κινδύνους
κι ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς
λύτρωσέ με
μὲ τὸ ἀμέτρητο ἔλεός σου.

ΩΔΗ Η΄

Τὸν Κύριο ποὺ δοξάστηκε στὸ ὄρος τὸ ἅγιο
καὶ τὸν ποὺ γνώρισε στὸν Μωυσή
μὲ τὴ φλεγόμενη βάτο τὸ μυστήριό τῆς Ἀειπάρθενης
ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες.

*

Σπλαχνίσου με Παρθένα μου σεμνή
μὴ μὲ καταφρονήσεις
ποὺ πνίγομαι ἀπὸ τὸν σάλιο τῶν βιοτικῶν κυμάτων.
Ἄλλὰ δός μου χεῖρα βοήθειας
ποὺ μὲ παιδεύουνε τοῦ βίου οἱ πληγές.

*

Περιστάσεις καὶ θλίψεις καὶ ἀνάγκες μὲ βρῆκαν Ἄγνη
καὶ συμφορὲς τῆς ζωῆς καὶ πειρασμοὶ ἀπὸ παντοῦ μὲ κυκλώσαν·
στήριξέ με καὶ βόηθα με
στὴ δυνατὴ σου σκέπη.

*

Στὶς ζαλάδες σὲ βρῆκα λιμάνι
καὶ στὶς λύπες χαρὰ κι εὐφροσύνη·
στὶς ἀρρώστειες ταχεῖα βοήθεια
στοὺς πολέμους σωτήρα
στὰ μαῦρα μου τὰ βάσανα προστάτη.

*

Χαῖρε θρόνε πυρίμορφε Κυρίου
Χαῖρε θεῖο σταμνὶ ποὺ μᾶς δίνεις τὸ μάνα
Χαῖρε φῶς μου χρυσό, κι ἄσβεστή μου λαμπάδα
Χαῖρε τῶν παρθένων ἡ δόξα
κι ὁμορφιά τῶν μητέρων καὶ κλέος.

ΩΔΗ Θ΄

Γι' αὐτὸ ἔκανε πίσω ὁ οὐρανὸς
καὶ θαμπωθῆκανε τὰ πέρατα τῆς γῆς
γιατὶ ὁ Θεὸς ἐφάνηκε μὲ σῶμα ἀνάμεσά μας
καὶ ἡ κοιλία σου χώρεσε τὸν οὐρανὸ
καὶ σὲ δοξάζουν Θεοτόκε

ταξιαρχίες Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων.

*

Σὲ ποιά ἄλλη νὰ βρῶ καταφύγιο Ἄγνη;
Ποῦ νὰ τρέξω λοιπὸν νὰ σωθῶ;
Ποῦ νὰ πάω;
Ποῦ νὰ βρῶ μιὰ ζεστή ἀγκαλιὰ
Μιὰ βοήθεια στὶς πίκρες;
Μονάχα σὲ σένα ἐλπίζω
Μονάχα γιὰ σένα καυχίεμαι
Σὲ σένα μὲ θάρρος γυρίζω ξανά.

*

Δὲν μπορῶ ν' ἀριθμήσω τὸ μεγαλεῖο σου
Γυναίκα τοῦ Θεοῦ
ἢ νὰ ἱστορήσω τὸν ἀνεξερεύνητο βυθὸ
τῶν θαυμάτων σου
ποὺ δὲν χωράει ἀνθρώπου νοῦς
ποὺ συνεχῶς τελεῖς
σ' ὅσους μὲ πόθο σὲ τιμοῦν
καὶ προσκυνοῦν μὲ πίστη
ἐσένα ποῦ γίνεις λεχώνα τοῦ Θεοῦ.

*

Ἕμνοι εὐχαριστήριοι καὶ δόξα καὶ τιμὴ
γιὰ τὸ ἀμέτρητο ἔλεός σου
καὶ σ' ὅλους ὁμολογῶ τὴ μεγάλη σου δύναμη
καὶ τὶς εὐεργεσίες σου
καὶ πᾶσα προσφορὰ
κηρύττω, μεγαλύνω
μὲ τὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά
μὲ τὸν λογισμό καὶ τὰ λόγια
Πάντα

*

Δέξου τὴ φτωχικὴ μου δέηση
καὶ μὴν περιφρονήσεις τὸ κλάμα μου
τὰ δάκρυα, τὸ στεναγμὸ μου.
Μὰ ἔτσι καλὴ ποὺ εἶσαι βόηθα με
καὶ κάνε μου τὶς χάρες ποὺ ζητῶ.
Γιατὶ μπορεῖς τὰ πάντα
γιατὶ εἶσαι μᾶνα τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ
φτάνει νὰ ρίξεις μιὰ ματιὰ
σὲ μένανε τὸν ταπεινὸ καὶ τιποτένιο

ΜΙΚΡΟΣ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ

(απόδοση Άγγελος Καλογερόπουλος)

ΩΔΗ Α΄

«Ἐπέρασε τὴ θάλασσα σὰ νᾶτανε στεριά
καὶ γλίτωσε τὴ μοχθηρία τὴν Αἰγύπτια
καὶ τότε ξέσπασε ὁ Ἰσραηλῆτης σὲ φωνές:
νὰ ψάλλουμε στὸ λύτρωτή μας καὶ Θεό».

Πολλοὶ μὲ ζώνουν πειρασμοὶ
κι ἐγὼ γυρεύω νὰ σωθῶ κοντὰ σου.
Μάνα τοῦ Λόγου καὶ Παρθένα
σῶσε με ἀπὸ τὰ δύσκολα κι ἀπ' τὰ δεινά.

Μὲ τάραξαν τοῦ πάθους οἱ πληγές
πλημμύρισε ἡ ψυχὴ μου ἀκεφιά·
Κόρη μὲ τὴ γαλήνη τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ σου,
Πανάμωμε, εἰρήνεψέ με.

Σὲ καλοπιάνω Παρθένα
ποὺ γέννησες Σωτήρα καὶ Θεό,
ἀπὸ τὰ βάσανά μου λύτρωσέ με.
Στρέφω τώρα ψηλὰ τὴν ψυχὴ καὶ τὸν νοῦ
γυρεύοντας ἐσένα.

Μ' ἄρρωστο σῶμα καὶ ψυχὴ
ἀξίωσέ με τὴ φροντίδα τοῦ Θεοῦ
καὶ τὴ δικιά σου πρόνοια
μόνη μητέρα τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ ἀγαθοῦ λεχώνα ἀγαθή.

ΩΔΗ Γ΄

«Ἐσὺ ποὺ στερέωσες μὲ ἀψίδα οὐρανίους ὀρόφους Κύριε
τῆς Ἐκκλησίας ὁ χτίστης
στέργισέ με καὶ μένα

μέ τή δική σου ἀγάπη
ὁ ἀκραῖος μας πόθος
τῶν πιστῶν τὸ στήριγμα,
μόνε Φιλάνθρωπε»

Προστασία καὶ σκέπη σὲ βάζω τῆς ζωῆς μου
Παρθένα ποὺ ἐγέννησες Θεό.
Κυβέρνησέ με στὸ λιμάνι σου
τῶν ἀγαθῶν ἢ αἰτία
καὶ τῶν πιστῶν τὸ στήριγμα
μόνη πανύμνητε.

Παρθένα μου σὲ ἱκετεύω διάλυσε
καὶ τῆς ψυχῆς τὴν ταραχή
καὶ τῆς μαυρίλας τὴ ζαλάδα·
ἐσύ, ἐκουφόρησες, Γυναίκα τοῦ Θεοῦ, Χριστὸ
τὸν ἀρχηγὸ τῆς γαλήνης
μόνη πανάχραντε.

Ἐσύ ποὺ γέννησες τὸν εὐεργέτη καὶ τὸν αἴτιο τοῦ καλοῦ
σ' ὄλους ἐμᾶς ἀνάβλυσε τὴν πλούσια εὐεργεσία·
γιατὶ ἐσύ ὅλα τὰ μπορεῖς
ἀφοῦ τὸν παντοδύναμο ἐγέννησες Χριστό,
εὐλογημένη τοῦ Θεοῦ.

Μὲ δοκιμάζουτε ἀρρώστιες χαλεπὲς καὶ πάθη νοσηρά,
Παρθένα μου, βοήθεια·
ἐσένα ξέρω ἀδιάκοπο τῶν ἰαμάτων θησαυρό,
ποὺ δὲ σοῦ λείπει τίποτα ποτέ
καὶ δὲν ξοδεύεσαι πανάμωμε ποτέ.

ΩΔΗ Δ΄

«Ἀφουγκράστηκα Κύριε
τὸ μυστήριον τῆς οἰκονομίας Σου·
κατανόησα τὰ ἔργα Σου
καὶ δόξασα τὴ θεότητά Σου».

Τῶν παθῶν μου τὸν τάραχο,
ἐσύ ποὺ γέννησες τὸν κυβερνήτη Κύριον,
καὶ τὴν τρικυμία τῶν κριμάτων μου
γαλήνεψε, γυναίκα τοῦ Θεοῦ.

Ἐπικαλοῦμαι τὴν ἄβυσσο
τῆς εὐσπλαγχνίας σου, ποῦ μοῦ χαρίζεις,
ἐσὺ ποῦ γέννησες τὸν εὐσπλαγχο Σωτήρα
ὄλων ποῦ σὲ ὑμνοῦνε.

Χαρήκαμε τὰ δῶρα σου, Πεντάλευκη,
καὶ τραγουδᾶμε εὐχαριστήρια ἐπωδὸ
ἐμεῖς ποῦ σὲ γνωρίζουμε
μητέρα τοῦ Θεοῦ.

Ἐλπίδα σ' ἔχουμε καὶ στήριγμα
καὶ σωτηρίας ἀκράδαντο τεῖχος,
Πανύμνητε,
καὶ βρίσκουμε τὴ λύτρωση σὲ κάθε μας δυσχέρεια.

ΩΔΗ Ε΄

«Φώτισέ μας Κύριε μὲ τοὺς ὀρισμούς Σου
Καὶ μὲ τὸν ὑψηλὸ βραχίονά Σου
Δῶσε μας τὴν εἰρήνη Σου
Φιλάνθρωπε».

Γέμισε τὴν καρδιά μου μὲ χαρά,
Ἄγνη,
ἐσὺ ποῦ δίνεις τὴν ἀτέλειωτη χαρά
ἐσὺ ποῦ γέννησες τὸν αἴτιο τῆς χαρᾶς.

Λύτρωσέ μας Θεοτόκε ἀγνή ἀπ' τοὺς κινδύνους
ἐσὺ ποῦ γέννησες τὴν αἰωνία λύτρωση
καὶ τὴν εἰρήνη
ποῦ δὲν τὴ βάζει ἀνθρώπου νοῦς.

Διάλυσε νύφη τοῦ Θεοῦ τὴν ἀχλὺ τῶν κριμάτων
μὲ τὸ φῶς τῆς δικῆς σου λαμπρότητος
ἐσὺ ποῦ γέννησες τὸ θεῖο φῶς
τὸ πρὶν ἀπ' τοὺς αἰῶνες.

Γιάτρεψε, ἀγνή, τῶν παθῶν μου τὴν ἀρρώστια
κι ἀξίωσέ με τὴ φροντίδα σου
καὶ μὲ τὴ μεσιτεία σου
δῶσε μου τὴν ὑγείά μου.

ΩΔΗ ΣΤ΄

«Θ' ἀπλώσω στὸν Θεὸ τὴ δέησή μου
τὴ θλίψη μου σ' ἐκεῖνον θὰ τὴν πῶ·
πλημμύρισε ἡ ψυχὴ μου ἀπ' τὸ κακὸ
κατέβηκε στὸν Ἄδη ἡ ζωὴ μου.
Παρακαλῶ σὰν Ἰωνᾶς.
Ἀπ'τὴ φθορὰ Θεέ μου τράβα με».

Αὐτὸν ποὺ ἔσωσε ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ τὴ φθορὰ
χαρίζοντας τὸν ἑαυτό του τοῦ θανάτου
τὴ φύση μου τὴ νικημένη ἀπ' τὴ φθορὰ κι ἀπὸ τὸν θάνατο,
Παρθένα μου,
καλόπιασ' τον τὸν Κύριο καὶ τὸν Γιό σου
νὰ μὲ γλιτώσει κι ἀπ'τῶν ἐχθρῶν τὰ κακουργήματα.

Σὲ γνωρίζω γιὰ προστάτη τῆς ζωῆς
καὶ φρουρὰ ἀσφαλεστάτη, Παρθένα μου,
καὶ ποὺ διαλύεις τῶν πειρασμῶν μου τὸ λεφούσι
ποὺ διώχνεις τὶς δαιμονικὲς ἐπιρροές
καὶ σὲ παρακαλῶ ἀπ'τῶν παθῶν μου τὴ φθορὰ ἀπάλλαξέ με.

Σ' ἔχουμε τεῖχος καταφύγιο
καὶ τῶν ψυχῶν μας τέλεια σωτηρία
στὴ θλίψη μας ἀπαντοχὴ
Κόρη
καὶ ἀγαλλόμεθα στὸ φῶς σου πάντα·
Δέσποινα
σῶσε μας τώρα καὶ μᾶς ἀπ' τὰ παθήματα καὶ τοὺς κινδύνους.

Τώρα εἶμαι στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου
καὶ δὲν ὑπάρχει γιὰ τὸ σαρκίό μου γιατριά.
Ἀλλὰ ἡ μάνα τοῦ Θεοῦ καὶ σωτηρία τοῦ κόσμου
ποὺ κάθε ἀρρώστια τὴν γιατρεύεις
ἐσένα ἐγὼ παρακαλῶ τὴν ἀγαθὴ
ἀνάστησέ με ἀπ'τῆς ἀρρώστιας τὴ φθορὰ.

ΩΔΗ Ζ΄

«Από την Ίουδαία φτάσανε κάποτε
στη Βαβυλώνα οί παῖδες
μέ την πίστη τῆς Τριάδος
καί πάτησαν πάνω στή φλόγα τῆς καμίνου
ψάλλοντας
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
εὐλογημένος εἶσαι».

Ὅταν, Σωτήρα, θέλησες
καί τή δικιά μας σωτηρία νὰ οἰκονομήσεις
κατοίκησες στή μήτρα τῆς Παρθένου
κι Ἐσὺ τὴν ἔκανες προστάτιδα τοῦ κόσμου·
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
εὐλογημένος εἶσαι.

Ἐσὺ ποὺ γέννησες αὐτὸν ποὺ θέλει τὸ ἔλεός μας
Ἄγνη Μητέρα
γλύκανέ τον
νὰ μᾶς γλιτώσει ἀπὸ τὰ κρίματά μας
ἀπὸ τὴ βρώμικη ψυχὴ μας
ἐμᾶς ποὺ κρᾶζουμε μέ πίστη
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
εὐλογημένος εἶσαι.

Ἐσὺ ποὺ γέννησες τὸ θησαυρὸ τῆς σωτηρίας
καί τὴν πηγὴ τῆς ἀφθαρσίας
ἔδειξες πύργο ἀσφαλὴ καί θύρα μετανοίας
σ' ὅσους κραυγάζουν
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
εὐλογημένος εἶσαι.

Τὰ μαλθακὰ τὰ σώματα
καί τὶς ἀρρώστιες τῆς ψυχῆς,
Μάνα Θεοῦ,
αὐτῶν ποὺ τρέχουνε μέ πόθο κάτω ἀπ' τὴ θεία σκέπη σου
ἀξίωσε τὴ θεραπεία τους
ἐσὺ ποὺ τὸν Σωτήρα μας ἐγέννησες Χριστό.

ΩΔΗ Η΄

Τὸν Βασιλιὰ τῶν οὐρανῶν
Ποῦ τὸν ὕμνοπυε τῶν Ἀγγέλων οἱ στρατιές,
Αὐτὸν ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε
σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες.

Ὅσους θερμὰ παρακαλοῦν, Παρθένα,
νὰ τοὺς βοηθήσεις, μὴν τοὺς παραβλέψεις
ποῦ σὲ ὕμνοῦν καὶ σ’ ἔχουνε ψηλά
Κόρη
εἰς τοὺς αἰῶνες.

Ὅσους πιστὰ σὲ ὕμνοῦν, Παρθένα
γιατρεύεις μὲ τὰ πλούσια σου ἐλέη
κι αὐτοὶ ὑψώνουνε ψηλά
τὸ ἀνείπωτό σου γέννημα.

Γιατρεύεις τῆς ψυχῆς μου τὶς ἀρρώστιες
καὶ τὶς ὀδύνες τῆς σάρκας μου, Παρθένα,
γιὰ νὰ δοξάζω ἐσένα τρισχαριτωμένη

Διώχνεις τὸ χτύπημα τῶν πειρασμῶν
καὶ τῶν παθῶν τὶς ἐπιθέσεις, Παρθένα·
γι’ αὐτὸ καὶ σὲ ὕμνοῦμε
σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες.

ΩΔΗ Θ΄

«Ἐσένα μόνο λέμε Θεοτόκο
ἐμεῖς ποῦ εἶδαμε ἀπὸ σένα σωτηρία
Ἄγνη Παρθένα
Σὲ μεγαλύνουμε μαζὶ μὲ τοὺς Ἀγγέλους».

Τὰ δάκρυά μου τρέχουν μὴ μοῦ φεύγεις
Ἐσὺ Παρθένα μου ποῦ γέννησες
τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ ποῦ σβησε
ἀπὸ κάθε πρόσωπο τὸ δάκρυ.

Γέμισε τὴν καρδιά μου μὲ χαρὰ
Παρθένα
ἐσὺ ποὺ δέχτηκες ἀκέραιη τὴ χαρὰ
ἐσὺ ποὺ ἀφάνισες τῆς ἀμαρτίας τὴ λύπη.

Γίνε λιμάνι καὶ προστασία
ἔσων σὲ σένα καταφεύγουν,
Παρθένα,
καὶ τεῖχος ἀσάλευτο
καὶ καταφύγιο καὶ σκεπὴ καὶ ἀγαλλίαση.

Μὲ τὶς ἀκτίνες τοῦ φωτὸς σου
λάμπρυνέ μας, Παρθένα,
καὶ διώξε τῆς ἀγνοίας μας τὸ ζόφο
ἐμᾶς ποὺ εὐσεβῶς σὲ λέμε Θεοτόκο.

Ὅπου ἡ ἀρρώστια μοῦχει δώσει τὸ κακὸ
καὶ μὲ ταπείνωσε, Παρθένα, γιάτρεψέ με
καὶ τὴν ἀρρώστια μου μετάλλαξε σὲ ρώμη.